

Rosen eller Ridderstuen,

der næst Kirken med Bedestolen og Ridderfalen vistnok frembød størst Interesse blandt Frederiksborgs Skjønheder, saa i Stueetagens nordøstlige Hjørne tæt op til Kirken. Den var Christian den Fjerdes Epispegemat og Samlingsværelse for Ridderne, og mangen høibaaene Herre, hvis Navn nu er gaaet tabt og hvis Baaben tilligemed Salen er begravet under det historiske Frederiksborgs Ruiner, har her i Ridderstuen for Karhundreder siden tæmt mangt et Væger og danset mangen Menuet efter Trompeternes og Vigernes Klang.

Benævnelser Rosen stammer fra et tidligere Datum, og hvorvidt dette Navn staaer i Forbindelse med "sub rosa", skulle vi lade være usagt. Men vist er det, at Ordet Rosen i dets nuværende Betydning, som Sal for Sideskabet intet har tilfælles dermed; thi at Kongen selv benyttede den til Episefal og fornemmelig til Jagtskifaber, fremgaaer af et Familiedocument, dateret Kjøbenhavn Slot i April 1641, hvori det hedder, at Kongen (Christian IV), som han selv udtrykker sig, var bleven vred paa Fru Ellen Marvoin, "fordi hun og Kirsten (Kirstine Munt) ikke maatte give Hug paa Børnene og gjøre hoad de vilde, at den Tid Drengen om Aftenen skulde læse fra Bords i Ridderstuen" etc. Ridderstuen, som under Christian V stal være bleven noget formindsket, men tillige have modtaget en Deel Forskjønelser, havde nu to Binduer mod Nord, fire mod Ost til Søren og eet ud til Gaarden, hvorved det, i Forbindelse med det høje Loft, Gulv og Vægge, var ualmindelig lyst og lyst. Det hvælvede Loft, hvis Stuccatur vistnok var af Willem Kalksnider, var prydet med Ornamentter og ovale colorerede Felter med Dele af det danske Vaaben, og Hvælvingerne vare sammensiede med Knapper, omgivne af forgyldte Ringe. Loftet blev baaret af røde og hvibaaende blanke Marmor søjler, hvilende paa firekantede sorte Marmor søjler. Gulvet var belagt med graae og røde Marmorfliser. Væggene prydedes med Guldblæder og en Egtræsgeffims. Over Kammen, der ligeledes var af sort Marmor, med hvide Alabaster Firater, saaes tvende Bildmænd med Skjolde, og i Midten en Hind i Medaillon.

De nitten udfaarne Maabuffehoveder, der til Prydselse vare anbragte langs Væggene, forvandt tilligemed den fastgjorte Trompetstol og de tvende brunmalede Buffetter, da en Kgl. Ordre af 20de August 1778 bestemte, at Ridderstuen med tilhørende Rumstue og Corridor, skulde afgives til Opbevaringssted for Riddervaabnerne, hvortil Rosen lige indtil Nutiden blev benyttet. Det er imidlertid ikke den eneste Brug, man har taget af Ridderstuen; thi tidligere afholdtes her Gudsstjeneste en lang Tid, medens Slotskirken stod lukket; ja man stal endog have benyttet den til Exerceerstole for Borgerne.

Nær og Fjern.

Det var i Slesvig By, en Aften i Slutningen af Januar 1851. Stormen tudebe og pidskede Tøfneen mod Ruinerne; Bindhaverne paa Gottorp Slotsstaarne og Uglerne i Slotshavens gamle Træer sang fleerstemmige Sange. Det var kort sagt ret et uhyggeligt Veir; men inde hos Mutter Esjelbachs værelse vi ikke noget dertil; "vi glemte Vintrens barske Sang, thi der var Foraars i vort Hjerter." For Enden af et langt Bord i den store Stue thronede "Tante" selv; ved hendes Side sad en tyk Cavaliermajor, hvis gemtylige Ansigt var nok til at bringe hver Besker i godt Humour, og langs Bordets Sider vare bænkede tredve eller fyrretyve Krigere af forskjellig Rang og Alder. Spisningen var lifende og ved et Sidebord vare nogle "Sagkyndige" ifærd med, i en stor Kasserolle, som stod paa en Trefod, at tilberede en lifligt duftende Brulod. Snart var Driften færdig, Glasene bleve fyldte, Brandere, lyftige Viser, improviserede Vexelfange og muntre Historier afløste hinanden Slag i Slag. "Det er et Hundveir iasten," bemærkede i en tilfældig Pause Majoren, idet han blæste en Nøggh ud af Mundvigen og fattede Glaset; "det var i et lignende Veir, at min gamle Regimentscommandeur engang i forrige "Krigens Tid" sendte en skriftlig Melding til Hovedkvarteret med en Fodordonnans, forbi, som han frev, "Veiret var for slemt til at jage en Hest ud i." — "Ja," svarede jeg, "man har ondt nok ved at tjæmpe sig frem mod Binden over Gottorp Tæmning. Jeg misunder ikke dem, som skulle ud paa Landet iasten. Det er sandt, P—," vedblev jeg, henvendt til min Nabo, "hvordan kom Du hjem iorgaarsaftes? Kunde Du og Din Blyhat finde Veien til Hunsby?" — "At finde Veien overlod jeg til min Hest," svarede P—, "det er hun vant til; men ganske uden Forhindringer naade jeg dog ikke hjem." — "Faldt Hesten med Dig, faldt Du af Hesten, eller hvad hendtes der Dig?" spurgte jeg. "Da jeg vel var kommen op paa Lotte," svarede P—, "faldt jeg hende om Halsen og med det Samme i en blid Summer, hvoraf jeg først vaagne ved at hun pludseligt standsede. Jeg troede, at jeg var hjemme. "Trrr, Trrr," sagde ganske tæt ved mig Sen, der, saavidt jeg i Mørket kunde skjønne, i det Samme greb Lotte i Tvilen. Jeg rejste mig op i Sædet. "Hvad! der æ Dælen æde mei Sen pøe Biefstet," udbrod Piquetposten — thi en Piquetpost var det — og raabte dernæst, idet han slap Tvilen og fælbde Geværet: "Holdt! hvem der?" — "Officer," svarede jeg. "Feltrob," spurgte Bedetten. Det var mig ikke muligt at erindre Felttraabet; hvad var herved at gjøre? Jeg jagde Bedetten hvem og hvad jeg var, fortalte ham, at jeg

hadde glemt Felttraabet, og bad ham om at lade mig passere. "Nei, det tør jeg Dælen æde mei itte voue for aldrig deb; men prøv pøe, om Die itte fo litte pøed," svarede han, stadigt med fælbet Gevær. Lad gaae, tænkte jeg, jeg kan jo prøve. "Nabø?" sagde jeg. — "Nei." — "Peer?" — "Nei." — "Christen?" — "Nei." — "Stine?" — "Nou æ Die nær ved'ed." — "Trine!" raabte jeg. "Passeer," svarede Bedetten, idet han standsede og traadte tilfide. Lotte, der mærkede, at Veien var fri, faldt atter i en Luntetrav, og da jeg næste Gang vaagnebe, var det udenfor Døren til mit Dvarteer, hvor baade Lotte og jeg, ved min Oppassers Hjalp, snart laae i vort respective Halm.

Min Ven P—'s Fortælling vakte megen Munterhed og fremkaldte flere lignende Historier. Da jeg skulde i Tjeneste Kloften sig den næste Morgen, og da Kloften alt var bleven "Afskilling," søgte jeg at overtale nogle Kammerater, som boede i mit Nabolag, til nu at brude op; men da de ikke vare at formaae til at forlade den endnu langfra tømte Bolle, begav jeg mig ene paa Veien. Jeg boede i Friederichsberg, Byen Slesvigs sydlige Deel, egentlig et Slags Forstad, afstilt fra Lolluf, hvor Mutter Esjelbachs Hotel ligger, ved en lang Dæmning, som bestyres af Stien paa den ene Side og af Gottorps Slotsgrav paa den anden. Ved hver af denne Dæmnings Endepunkter var der om Natten posteret en Skildvagt, som anraabte alle Forbipaaserende. Da jeg bliver anraabt af den første af disse Skildvagter, falder det mig ind, at jeg, ligesom min Ven P— jorgangen Aften, havde glemt Felttraabet. Det var yderst ubehageligt, tænkte jeg, i dette afspættede Veir, at skulle gaae tilbage til Esjelbachs for at faae Felttraabet at vide, og saa oveniud at blive udgrint af dem, der endnu sidde om Vollen. Jeg indlader mig derfor i Underhandlinger med Skildvagten, siger ham hvad jeg er, viser ham ved Lygtens Skin min Uniform, og det løstes mig at faae ham overtalt til at lade mig passere. Uden Hindring naaer jeg Dæmnings anden Ende, hvor jeg selvfølgelig bliver anraabt af den der posterede Skildvagt, hvem jeg giver den samme Forklaring, som jeg havde givet den første; men Zens Nummer to er standhaftig, vedbliver at forlange Felttraab, vil paa ingen Maade lade mig passere uden dette og giver intet Vink, som Lieutenant P—'s Bedet. Jeg bliver tilfidsst færd af denne lange Parlamentæren og spørger Fyren: "Hvis jeg nu løber forbi Dig, vil Du saa skyde efter mig?" — "Lieutenanten veed vist ligesaa godt som jeg, hvad der er en Skildvagts Pligt under sllige Omstændigheder," svarer Zens med et svinepolidst Grin, idet han afværende frænder Hans paa sit fælbde Gevær og atter sætter den i No. Skjøndt det var fristende, at søge at naae mit Dvarteer, ved hvilket jeg nu var meget nær, og skjøndt Tanken om at gaae tilbage til Esjelbachs, med Storm og Stud i Ansigtet, ikke var bleven behageligere derved, at Veien nu var bleven dobbelt saa lang, besluttede jeg dog at vælge dette Alternativ, fremsfor at prøve paa, om Skildvagten virkelig vilde skyde efter mig, hvis jeg løb forbi ham. Jeg gjør følgende Omkring og traadter ærgert tilbage. Da jeg atter naaer til Skildvagten ved Lolluf, raaber han mig an. "Det er mig," svarer jeg, "den Lieutenant, som ikke vidste Felttraab for. Din Kammerat ved den anden Ende af Dæmningen er mere stiv end Du; han vilde ikke lade mig passere uden Felttraab. Nu maa jeg alligevel ind til Esjelbachs for at faae det at vide." — "Na! Na!" raaber Skildvagten; "jeg er ed olykkelig Minnest! Nou angier han mei, at jeg har ladet Din passere uden Feltrob, og jeg kommer i Kassen for'ed. Na! jeg sølle Skon! deb sto jeg aldrig hæ' g'ner." — "Ja, det er godt nok; lad mig nu blot komme forbi, saa stal jeg snart faae Felttraabet at vide." — "Nei, nei!" svarer Fyren, med fælbet Gevær, "i en Gang har jeg ladet Din komme forbi uden Feltrob; men den anden har Ret. Nei, nu kommer Die itte forbie, nei aldrig. Na Gud hjælpe mei arme Stafel; han melder mei bestemt, for han er skrap i Linsten." Al min Parlamentæren, Beden, Truen og Banden nytter ikke; denne Gang vil han ikke lade mig slippe forbi. Tak Skjæbne! En behagelig Stilling — Udfigt til at tilbringe een à to Timer paa Dæmningen som en Muus i en Fælde, eller rettere som en Fisk i en Kufe, thi Stormen førte næsten meer Vand end Luft med sig, og dernæst, naar Afspøningen kommer, at blive jort til Bagten og indmeldt til Commandanten, for at have forført en Skildvagt til Pligtforommelse. Medens jeg forgyæves grubler over, hvorledes jeg stal hjælpe mig ud af denne Knibe, hører jeg Bogværsten i Lolluf, Bognen kommer nærmere, og jeg mærker snart, at den maa komme over Dæmningen. Jeg følger mig ganske tæt hen til Skildvagten, der raaber Bognen an og forlanger Felttraab af den i samme sidsdende Stabsofficer. "Christen," svarer denne, høit nok til at jeg kan høre det. Med raske Skridt iler jeg atter min Seng imøde, og da jeg nu paa Forlangende kan give Felttraab, kommer jeg uden Banfærlighed forbi den tjenstlige Skildvagt ved Friederichsberg. Da jeg lykkelig og vel er passeret ham, standses jeg og siger: "Hør, Skildvagt; det var mig, der før lod, som om jeg ikke vidste Felttraabet. Siig mig nu, hvis jeg havde prøvet paa at løbe forbi Dig, havde Du saa virkelig stude efter mig?" — "Na, Lieutenanten veed vist meget godt, at Skuddene ere kradsede ud af Geværerne imorges, og at vi ikke længer staae paa Post her i Byen med ladte Geværer." — "Saa gid Satan, osv," havde jeg nær sagt, men jeg tog mig i det og svarede ganske roligt: "Ja, naturligvis; jeg vidde blot see, hvordan Du vilde klare for Dig. Hvor er Du fra?" — "Jeg er sødt i Christenbernforsgade," svarede han. — Fem Minuter efter laa jeg i min

gode Seng og snart efter henfandt jeg i Morphae Arme; men hele Natten drømte jeg om Bajonetspidser, Kugler i Livet og andre lignende Behageligheder. —

— Ja, det var meget naadig sluppen, men lad nu mig, skjøndt jeg ikke er "en bekendt Novelleforfatter", fortælle en Episode af vort allermest fælttog, hvorved tillige kan drages en interessant Parallel imellem "Zens" i Krigstid og en høbenhaft Politibetjent i Fredstid.

Man har i Anledning af de fæle natlige Spektakler og Optøier her i Hovedstaden, som paa en saa uhyggelig Maade have betegnet Begyndelsen af Aaret 1860, fra mange Sider reist Klage imod vort Politis formeentlige Malconduite og Brutalitet, ja endogjaa tilvænet det Skjæden for den Udbrudelse, disse tumultuariske Optøier have faaet. Jeg nægter ikke, at jeg selv i Begyndelsen følte Indignation over Politis Optøieren, men jeg har nu ganske forandret min Ansæelse. Man bør aldrig lade sig lede af personlige Motiver, hvilke jeg ærligt tilstaaer først paavirkede mig i Anledning af et Rap, jeg fik, da jeg om Aftenen den 7de Januar var saa ubefindlig at standses udenfor Hovedvagten for at stille mit Uhr. Men nu har min Fætter Zens faaet Prygl, mange Prygl, og denne Omstændighed har bevirket en total Omvæltning i mit Raisonnement. Jeg siger nemlig: kan Zens faae Prygl, kan Zens blive betragtet som Oprører og Tumultuant, saa skylder jeg Retfærdigheden at tilstaae, at der maa tages Omstændigheder i Betragtning, der gjør det aldeles umuligt for Politiet at undgaae Vilkaarlighed. Ved saadanne Leiligheder kan man ikke betænke sig længe. Man maa gribe Ziebliffet og kan ikke altid gjøre det sjønjomste Udvalg af de mange Nygge, som tilfældigvis frembyde sig. Hermed troer jeg, at yde et vigtigt Bidrag til Politis Forsvar og vender tilbage til min Fætter Zens, som jeg sig stal tillade mig at fremstille for mine ærede Lesere, og ved hvis Beskjendtskab det Ovennævnte vil blive dem mere klart. Zens er — om jeg maa bruge det Udtryk — bygget i Rundbuestil. Hans Haar falder i segformede Tiaaser glat ind til kinden; runde Lænbryn, mandelformede Line, store hvælvede Zienlaag, nedhængende Næse, som krummer sig spids indad mod Munden, som den ligesom synes at fige ind i. Mundvigerne ere nedhængende og Hagen kort og stærkt tilbagekrængt, hvorved han i Profil faaer Udseende af, at Munden sidder under Ansigtet, ligesom paa enkelte Fiskearter. Zens er meget fattig. Han er opdragen hos sin Onkel, der sidder forpint i et lille Præstekald, og med stor Udholbenhed og Flid har lavet en taalelig god Student af Zens, der netop nu har afsløvet sin theologiske Embedsørgemen. Der findes ikke i det danske Monardi noget artigere Menneske end Zens. Han er bly, beskeben, høfelig og retiré i den Grad, at han gaaer afveien for en Noppe, selv naar han har Fortougsret.

For tre Uger siden fik Zens, der af forskjellige Grunde var fængslet til Byen i den fjære Zuletid, et Brev fra sin gamle Onkel, der tillige ved denne Leilighed sendte ham en rigelig Forsyning af Præstegaardens Frembringelser af Zulemaad. Dette Brev havde i den Grad opfyldt ham med salig Glæde, andagtsfulde Fornemmelser og religiøse Betragtninger over hans Fremtids alvorlige Raad og Pligter, at han næsten ganske ignorerede den store Part af Onkels fattige Zuleoffer, som Brevet indeholdt. Zens var ubejet og kaldet til at holde sin første Prædiken d. 15 Januar 1860! Onklen havde godhedsfuldt overladt ham denne Dag til at anstille sit første Forsøg. Jeg var den første, hvem han betroede denne mærkelige Nyhed, som hans besvændte Bryst kun tillod ham stykkevis at meddele mig. Da han forlod mig, gif han i meget maadeligt Hjør til Drevhaven og hjem igjen, for at bringe sit Sind i No og Rigevægt.

Da omsider Prædikenen var nedskrevet og omskrevet saa mange Gange, at han sølte sig saa tilfreds med den, som hans Beskedenhed kunde tillade ham det, begyndte han sine oratoriske Dvæler. Zens har et ganske aparte Udseende, hvortil hans yderst tarvelige Klædebragt meget væsentlig bidrager. Hans Mangel paa Verdenskundskab er saagodtsom total, og jeg tør paastaae, at Zens aldrig har ofret en Tanke paa at tage sig ud som Cavalier. Klæder ere for ham kun til, som Beskyttelse imod Kulde, og forbi han overhovedet finder det usømmeligt ikke at bære dem. Han har en fort Overfrakte, meget lang, tynd og lussidt. Hans Onkel forærede ham til hans Fødselsdag en aflagt Præstekjole, som hans Bært, der er Skræbder, omformede til en ligesaa stor som let og luftig Winterfrakte uden Foer, og for hvilket Arbeide Skræbderen var saa human at sende ham en gøitver Regning, samt et Doversud af to Mark, som Vederlag for 62 Timer i Religionsunderviisning, som Zens havde ydet Skræbderens Børn. Maa jeg nu spørge Dem, om Zens staaer tydelig for Dem? Naar dette Bæsen har kunnet komme i Conflict med Politiet, har, tiltrods for sit englemilde Ansyn, sin tynde Frakte, sin fra Verdens brutale Glæde eller vrede Armen bortvendte Mand, faaet Prygl af Politiet og er bleven efterst af Husarer, maa man da ikke snareere boie sig under Skjæbnens urandsagelige Tilfælfelser og ikke haardnakket raisonere over onde Intentioner og Vilkaarligheder af en hæderlig Autoritet, som vi, som gode Borgere bør holde høit i Være?

Jeg stal nu tillade mig i Korthed, at meddele de nærmere Omstændigheder ved denne mærkelige Tilbrudelse.

En ældre erfaren Collega havde givet Zens det Raad at gaae ud i den friske Luft, naar han memorerede sin Prædiken. Garnisonspladsen og den nye Bro var gjerne det Sted, hvor han om Aftenen holdt sine peripatetiske Dvæler, og hvor jeg engang traf ham og ubemærket fulgte ham i nogen Afstand.